

A közösségszervezés szak szegedi eredményei és tapasztalatai

A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Karán, a Művelődéstudományi Intézetben 2018-ban indítottuk el a közösségszervezés BA képzést nappali és levelező tagozaton, tehát a 2020–2021-es tanévben fognak végezni az első csoportjaink. Intézetünk és elődintézményei az 1970-es évek végétől kezdődően nagy hagyományokkal rendelkeznek a felsőfokú közművelődési szakemberképzésben, így oktatói gárdánk és tapasztalataink biztos alapot, garanciát jelentenek a képzés számára már az új képzés indulásától kezdődően. Intézetünk a BA szak mellett a kulturális mediáció MA, az andragógia MA szakokat, valamint a könyvtárostanárr és a közösségi művelődés tanára szakokat is gondozza. Ennek eredményeként a kultúráközvetítés, a felnőttképzés és a humánfejlesztés számos szakterületén jártas, döntő többségében minősített oktatói gárdával rendelkezünk. Több kollégánk intézetünk képzéseiben szerezte első diplomáját. A képzés infrastrukturális feltételei megfelelőek, a korábbi, Szilléri sugárúti intézeti épületből 2020 nyarán költözött be az intézet a JGYPK belvárosban álló főépületébe. A projektorral ellátott tantermek, számítógépes termek biztosítják a megfelelő oktatási kereteket, emellett a korábbi intézeti

helyünkhöz hasonlóan jelenleg is a hallgatóink rendelkezésére áll egy önálló „Kultúrzug” klubterem. A kari főépület Tamási Áron klubja szintén remek lehetőséget biztosít a hallgatói programok szervezésére. A szakemberképzés dél-alföldi regionális központjaként nagy szakmai kapcsolati hálóval rendelkezünk, amelyre a képzéseinkben is építünk.

2020 szeptemberében a közösségszervezés szakon már három nappali és levelezős évfolyamunk van, a hallgatói létszámra emelkedő tendencia jellemző: 2018-ban 24, 2019-ben 32, 2020-ban 42 fővel indultak a nappali tagozatos évfolyamaink. A szak mindhárom – kulturális közösségszervező, ifjúsági közösségszervező, humánfejlesztő – szakirányát oktatjuk. A hálótervben, kurzusainkban – a szak képzési és kimeneti követelményeinek megfelelően – a megelőző közművelődési és felnőttképzési szakemberképzésekben szerzett tapasztalataink alapján minden olyan értéket igyekeztünk érvényesíteni, amely a szegedi képzés jellemzője volt már korábban is. Ezek közül kiemelhetjük az elméleti és a gyakorlati ismeretek egyensúlyát, a hallgatói kutatói munka motiválását, a hallgatóbarát oktatási környezetet, a hallgatói kreativitás támogatását.

A képzés három tanéve során az előadások, a szemináriumok és a szakmai gyakorlatok során a hallgatóink műveltségének, elméleti tudásának elmélyítése mellett kommunikációs és prezentációs készségeik fejlesztésére, a csoportmunkában, tréningekben való helytállásukra is kiemelten gondot fordítunk. A szakmai gyakorlatok során a szegedi és dél-alföldi közművelődési intézményhálózatot alaposan megismerik, valamint az intézményekben végzett gyakorlat során közvetlen munkatapasztalatokkal gazdagodnak a hallgatóink. Az utóbbi három tanévben letisztultak azok a képzésünkre jellemző értékek, rendszeres programok, amelyek a szegedi közösségszervezés szak specialitásai.

A szeptember az elsős BA szakosok intézeti tájékoztatásával kezdődik, az intézet oktatói bemutatkoznak a diákoknak, ismertetik a szakra és az oktatás rendjére vonatkozó praktikus ismereteket, valamint a legfontosabb, az intézetre, szakra vonatkozó információkat összefoglaló prospektust osztunk szét számukra. Ugyancsak a szeptemberi első napon a másodévesek ismerkedési programmal, csapatépítő játékokkal, teadélutánnal fogadják az elsősöket. (1. kép)

Szeptember közepén, az Európai Kulturális Örökség Napjai

1. kép: Az elsős közösség-szervező szakos hallgatók ismerkedési programja a másodévesek szervezésében, 2019. szeptember 3.

2. kép: Az Európai Kulturális Örökség Napja keretében Szeged – egyetemi város címmel tartott városéta közösség-szervezés szakos hallgatók szervezésében, 2020. szeptember 19-én

(KÖN) programsorozat keretében a másodéves hallgatók részvételével, tanári koordinációval szegedi városétát tartunk, amely az elsősök számára a várossal való ismerkedést is lehetővé teszi. A sétát 2020-ban *Szeged – egyetemi város* címmel tartottuk meg, elsős hallgatóink és városi érdeklődők számára. (2. kép)

Az őszi szemeszter elején szakmai kirándulást szervezünk a napali tagozatos csoportok számára, amely Szeged környéki művelődési intézmények látogatásával, közös ebéddel, játékokkal, ismerkedéssel telik. A program a szakmai ta-

pasztalatszerzésen túl a tanárok és a diákok, valamint a különböző évfolyamok összehangolódását is elősegíti. 2018-ban Röszkén (lásd 3. kép), 2019-ben Szeged-Kiskundorozsmán tartottuk a közösség-szervezés szakmai kirándulásunkat (lásd 4. kép). 2020-ban a járványhelyzet sajnos nem tette lehetővé ennek a programnak a megszervezését. A „Közösség-szervezés szakest” hasonlóképpen, oldott, játékos hangulatban teremt lehetőséget a különböző évfolyamok és a tanári kar összehangolódására. (3. és 4. kép)

Kétévente novemberben az Országos Tudományos Diákköri Konferenciára történő felkészülés jegyében megrendezzük a Kari TDK Művelődés- és Könyvtartudományi Szekcióját, amelyre 2020-ban tíz dolgozattal neveztek be a hallgatók, öt kolléga konzulensi munkájával. Ezzel összefüggésben több hallgatónk az Új Nemzeti Kiválósági Program és a Nemzeti Művelődési Intézet hallgatói kutatói pályázatainak nyerteseként dolgozzák ki a témáikat. A korábbi OTDK eredményeink, és a most készülő TDK dolgozatok egyaránt tükrözik az intézetünkben folyó komoly szakmai munkát, a különböző közművelődési, humánfejlesztési, közösség-szervezési szakte-

3. kép: Közösség-szervezés szakosok szakmai kirándulása Röszkén, 2018. szeptember 26-án

4. kép: Közösségszervezés szakosok szakmai kirándulása Dorozsmán, 2019. október 2-án

rületek magas színvonalú oktatását, a kutatómódszertani ismeretek sikeres átadását, amelyre alapozva a hallgatók önálló kutatási témákat dolgoznak ki, és eredményes tanulmányokat írnak.

Intézeti életünk és egyben képzéseink fontos ünnepe az őszi szemeszter utolsó hetében, decemberben tartott Intézet Napja, amely alkalmat biztosít a naptári év szerinti esztendő intézeti eseményeinek áttekintésére, felidőzésére, szakmai előadások megtartására, valamint az elsős évfolyam karácsonyi műsorára, közös adventi ünneplésre.

A tavaszi szemeszter kiemelt intézeti szakmai eseménye az Országos Közművelődési Konferencia (KMK), amelyre szakmai gyakorlati kurzus keretében is felkészül a szervezésben főszerepet játszó másodéves közösségszervezés csoport. Ez a program szintén a korábbi szegedi közművelődési képzések nagyszerű vívmánya és öröksége. A téma meghatározásától kezdve a teljes szervezési folyamaton keresztül a konferencia lebonyolításának összes eleméig a hallgatóké a feladat és a felelősség, a tanári koordináció a projektmódszer alapján segíti a rendezvény lét-

rehozásának és megvalósításának folyamatát. Ennek eredményeként a hallgatók teljesen magukénak érzik a KMK-t, lelkesen, igazi csapatként működve, feladatmegosztással viszik végig a folyamatokat. A több napos rendezvény megszervezése meghatározó élmény, ugyanakkor hasznos szakmai tapasztalatszerzés is egyben. Eredetileg a társintézmények közösségszervezés és kulturális mediáció szakos hallgatóinak részvétele is fontos eleme a szegedi konferenciának.

2020-ban az áprilisra tervezett XXVIII. Közművelődési Konferenciát el kellett halasztanunk a járványhelyzet miatt, viszont szeptember 22–24-e között a Szent-Györgyi Albert Agórában –

5. kép: Szakmai kerekasztal-beszélgetés, XXVIII. Közművelődési Konferencia Szeged, Szent-Györgyi Albert Agóra, 2020. szeptember 23.

6. kép: Workshop, XXVIII. Közművelődési Konferencia Szeged, Szent-Györgyi Albert Agóra, 2020. szeptember 24.

a járványügyi előírások betartásával – zárt körben, a közösségszervezés szakosok számára sikerült megvalósítani a programot, amely nagy sikerrel zárult az immár harmadéves csoport nagyszerű munkájának köszönhetően. A konferencia során a *Kultúra és digitalizáció* témájára felfűzött előadásokon, workshopokon vettek részt a hallgatók, emellett szakmai témájú kerekasztal-beszélgetésekre és intézménylátogatásokra is sor került (5. és 6. kép).

A jelenlegi másodéves csoport már most jelezte, hogy ragaszkodnak a jelenléti KMK-hoz, ennek érdekében vállalják a szervezőmunka nyárra tolódását, hiszen a járvány elhúzódása miatt csak 2021 őszén van esély hagyományos keretek között megrendezni a konferenciát. Az új nappalis csoportunk, az elsőévesek, a képzés néhány hetes tapasztalatának birtokában vettek részt a programon. Az egyik órájukon írt élménybeszámolóik, úgy vélem, tökéletesen alátámasztják, milyen meghatározó és fontos eleme a szegedi képzésnek ez a hallgatói csapatmunkára, kreativitásra épülő szakmai program. Íme, három idézet az elsősök KMK élménybeszámolóiból:

„Azt mindenképpen elmondhatom, sohasem fogom elfelejteni mindezt, és rendkívül hálás vagyok a szervezőknek, kik megannyi munkával létrehozták ezt a KMK-t. Köszönet nekik mindeztért!”

„Szerda délelőtt legjobb programja (véleményem szerint) a kerekasztal-beszélgetés volt. Érdekesnek találtam, ugyanis megtudhatuk a szak történetét, amit testközelből éltek át tanáraink és egykori szaktársaink. Családias hangulat alakult ki a teremben, illetve megerősítést éreztem azzal kapcsolatban, hogy jó szakot választottam.”

„Én barátokkal gazdagodtam, élményekkel, és olyan szakmai tapasztalatokkal, amik azt hiszem, megfizethetetlenek. Elképesztő,

7. kép: Európa Nap az elsőéves közösségszervezés szakos hallgatók szervezésében, a Szent-Györgyi Albert Agórában, 2019. május 10-én

ahogyan véghezvitték ezt a harmadéves hallgatók és azt hiszem, igen magasra tették a lécet, és már alig várom, hogy mi is bebizonyíthassuk, mit tudunk.”

A tavasz fontos eseménye a két-évenkénti Országos Tudományos Diákköri Konferencia 13. szekciójának Közművelődési, Andragógiai tagozataiban való részvételünk, amelyre 2021-ben a Nyíregyházi Egyetem szervezésében, online formában fog sor kerülni. A hallgatóink felkészítése, dolgozataik bemutatása nagy felelősség a konzulens oktatóknak, ezt a munkát a dolgozatok opponensei is segítik. Ugyancsak szakmai gyakorlat, program-szervezői feladat kapcsolódik egybe a műveltség elmélyítésével és az európai identitás erősítésével a május elején tartott Európa Naphoz (május 9.) kötődő rendezvényünkön. Ennek a programnak a megszerzése az első nappalis közösségszervezés csoport feladata, amelyet 2019. május 10-én a Szent-Györgyi

Albert Agórában tartottunk. Az akkori első évfolyam középiskolás csoportok számára szervezett európai tematikájú játékos műveltségi vetélkedőt az SZTE Állam- és Jogtudományi Karán működő Europe Direct – Szeged iroda programjához kapcsolódva. (7. kép)

Képzésünk 2021 júniusában szervezi meg az első közösségszervezés BA szak záróvizsgát, amelyen a képzési anyagunk alapján kialakított tételsor ad majd keretet a diplomázó hallgatóknak a szakdolgozatuk, valamint a hároméves tanulmányaik során tanult ismeretek, szakmai tapasztalatok bemutatására. Az intézetünk MA szakjai lehetőséget biztosítanak a hallgatók számára a továbbtanulásra, a masterdiploma megszerzésére. Mindezek alapján elmondható, hogy a szegedi felsőfokú kultúráközvetítő szakemberképzés hagyományaira építve a Művelődéstudományi Intézetben sikeresen indult be a közösségszervezés BA szak.

DR. ÚJVÁRI EDIT PhD habil. magyar-történelem szakos tanárként végzett 1988-ban Szegeden, a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán, PhD fokozatát 2002-ben ugyanitt, a Szegedi Tudományegyetemen, habilitációs fokozatát 2019-ben a Pécsi Tudományegyetemen szerezte meg. 2002 óta a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző karának oktatója, jelenleg intézetvezető egyetemi docens. A Művelődéstudományi Intézet Identitáskutató Műhelyének koordinátora, az MTA Művelődéstörténeti Bizottság Szemiotikai Munkabizottságának elnöke.